

NAISTEN VALMIUSLIITTO

Elisabeth Rehn uusimmassa Martha-lehdessä:

KUNNIAPUHEENJOHTAJUUS SYKÄHDYTTI

Marraskuussa Naisten Valmiusliitto ry:n kunniapuheenjohtajaksi valittu Elisabeth Rehn toimi liiton puheenjohtajana vuosina 1997–2002. Rehnin puheenjohtajavalinnalla haluttiin luoda julkisuutta vasta toimintansa alkaneelle liitolle.

Rehn itse muistelee mielenkiintoista puheenjohtaja-aikaansa hymyssä suin. Toimenkuvaan tarttuminen oli helppoa, sillä liiton hallituksen riveistä löytyi edustaja kaikista jäsenjärjestöistä, joista yksi on myös Finlands Svenska Marthaförbund. Mukana olleet naiset olivat innostuneita ja sitoutuneita.

– Hakemamme toimintamuodot löytyivät nopeasti. Yhteistyö puolustusvoimien kanssa oli alusta asti erinomaista, Rehn kertoo.

Rehnin puolustusministerikaudella suomalaiset naiset päästettiin rauhanturvatehtäviin ja he saivat mahdollisuuden suorittaa vapaaehtoisen asepalveluksen. Hänen omien sanojensa mukaan Naisten Valmiusliiton puheenjohtajuus nivoikin yhteen tärkeitä asioita kuten aiemmat toimenkuvat puolustus- ja tasa-arvoministerinä.

– Lisäksi pyrin osallistumaan mahdollisimman paljon NASTA-harjoituksiin. Opin niistä valtavan paljon esimerkiksi siitä, kuinka tärkeää on henkinen kriisinkestävyys. Olen nähnyt sille paljon tarvetta myös Bosniassa liikkuessani, Rehn toteaa ja huomauttaa, että henkistä kriisinkestävyyttä ei tarvita pelkästään sodassa, vaan esimerkiksi mistä tahansa suuresta katastrofista toivuttaessa.

Rehnin puheenjohtajakaudella tavoiteltiin sitä, että liiton NASTA-harjoituksista tulisi naisille maksaa päiväraha. Rehnin mukaan myös työnantajien tulisi huomioida naisten mahdollisuus kouluttautua. Asiaa ajettiin kovasti jo tuolloin, eikä se ole päätöksessä vielääkään – lähes 15 vuotta myöhemmin.

Kriisinhallinta tehtävät pysyneet samanlaisina

Juhlapuheissaan Rehn on monesti todennut Naisten Valmiusliiton olevan Lotta Svärd -järjestön luonnollinen seuraaja. Itse pikkulottana toiminut Rehn huomauttaakin, ettei Lotta Svärd -järjestöä perustettu talvi- tai jatkosotaa varten, vaan vuonna 1921, jolloin sotaa ei pystytty ennakoimaan.

– Arjen kriisinhallintatehtävät olivat silloin samanlaisia kuin nytkin: muonitusta, opetusta – ja erittäin kauaskatseista. Sodan alkaessa valmiudet olivat jo olemassa, ja naisten pyörittäessä arjen rattaita rintamalle vapautui miehiä, Rehn sanoo ja huomauttaa myös uusista uhkakuvista:

– Meidän uhkakuviimme kuuluu myös tekniikan toimiminen. Olemme niin riippuvaisia sähköstä ja vedestä.

Naisten Valmiusliitto vastaa 2000-luvun uhkakuviin järjestämällä Wilma 2011 -harjoituksissa ensimmäistä kertaa selviytyminen sähköttä -kurssin.

Rehnin ministerikaudella vuonna 1995 naisille annettiin mahdollisuus vapaaehtoiseen asepalvelukseen. Tämä ei suinkaan ollut Rehnin prioriteetti numero yksi, mutta ministeriksi valitsemisen jälkeen ulkopuolelta alkoi tulla yhteydenottoja, joiden sisältö kuului, että ”jotain tarvitsisi tehdä”.

NAISTEN VALMIUSLIITTO RY

Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki

puh (09) 4056 2090

www.naistenvalmiusliitto.fi

NAISTEN VALMIUSLIITTO

– Päätin asettaa työryhmän selvittämään asiaa. Jos selkeä enemmistö on sitä mieltä, että naisille pitää sallia mahdollisuus asepalvelukseen, niin ”so what”, Rehn naurahtaa.

Rehn kiittelee Kaarina Buure-Hägglundin johtamaa työryhmää seikkaperäisestä työstä. Ryhmässä kuultiin monenlaisia mielipiteitä vasemmalta oikealle sekä vastustuksesta kannatukseen, ja lopputuloksena oli 60 prosentin kannatus naisten vapaaehtoiselle asepalvelukselle.

Sittemmin asepalveluksen käyneet naiset ovat pysäyttäneet Rehnin kadulla ja kiittäneet saamastaan mahdollisuudesta. Rehn huomauttaakin, että asepalvelus avaa ovia jatkokoulutusmahdollisuuksiin muullakin kuin sotilasalalla. Eikä suoritettu asepalvelus estä naisia osallistumasta myös muuhun kriisinhallintaan.

Palstatilan puute harmittaa

Viime vuoden syksyllä myönnetystä Naisten Valmiusliiton kunniapuheenjohtajan arvonimestä Rehn on mielissään. Avoimen arvostuksen saaminen sykähdyttää aina ja tuottaa mielihyvää, hänen mukaansa ne kertovat siitä, että aikaansa ei ole käyttänyt turhaan.

– Muistamiset ovat tärkeitä ja olennainen osa työtä, jonka toimintaan ja toteutumiseen uskoo, Rehn huomauttaa.

Yksi asia Rehniä on puheenjohtajakaudeltaan jäänyt kuitenkin vaivaamaan. Tunnettu henkilö vaikka onkin, Rehn harmittelee, että ei pystynyt tuomaan Naisten Valmiusliitolle enempää sen kaipaamaa näkyvyyttä.

– Sama tapahtui Riitta Uosukaisen (puheenjohtaja vuosina 2003–2005) aikana. Anneli Taina (puheenjohtaja 2006–) tekee valtavasti hyvää työtä, mutta liiton tunnettavuudessa on vielä puutteita, Rehn toteaa.

Naisten Valmiusliitto on olennainen osa siviilimaanpuolustusta, mutta saa varsin vähän palstatilaa. Rehn kehottaakin rakentamaan paikallista näkyvyyttä muun muassa NASTA-harjoitusten ympärille.

– Kun työ tunnustetaan tärkeäksi, on mahdollisuudet saada lisää näkyvyyttä, hän kannustaa.

Silmät auki Eurooppaan

Vaikka Naisten Valmiusliiton asiointikieli on suomi, toimintamahdollisuuksia löytyy myös ruotsiksi. Kaksikielisyyteen pelkästään Suomessa ei kuitenkaan kannata tyytyä, vaan Rehn kehottaa liittoa suuntaamaan katsettaan myös ulkomaille. Liiton järjestämä naisten turvallisuuskoulutus on Rehnin mukaan lähes ainutlaatuista maailmassa, ja aineksia toimia myös Suomen rajojen ulkopuolella olisi.

– Ruotsissa toimii Svenska Lottakåren, Virossa on Naiskodukaitse ja Norjassakin vastaava järjestö. Esimerkiksi Balkanilla, kun inhottava sota alkoi 1990-luvun alussa, olisi tällaista naisten toimintaa kaivattu, Rehn toteaa.

Rehn ohjeistaakin Naisten Valmiusliittoa pitämään silmiä auki Euroopan tasolla, jonne yhteistyötahoja olisi helppo luoda. Esimerkkinä entinen puolustus- ja tasa-arvoministeri mainitsee kansainväliset veteraanijärjestöt, jotka kokoontuvat yhteen muistelemaan sodan aikoja huolimatta siitä,

NAISTEN VALMIUSLIITTO

että taistelivat eri puolilla linjaa.

Viron Naiskodukaitse vieraili Naisten Valmiusliiton NASTA-harjoituksessa Tikkakoskella syksyllä 2009. Rehn kaipasi kansainvälistä väriä kuitenkin myös kurssitarjontaan. Uudella maalla vuosittain tarjottava ruotsinkielinen turvallisuuskoulutus on hyvä alku kansainvälisempään suuntaan.

Afrikan vahvat naiset

Rehn kiertää yhä ympäri maailmaa viemässä eteenpäin rauhan sanomaa. Niinpä hän iloitseekin siitä, että sekä kroppa että mieli ovat kunnossa ja sallivat arvokkaan työn tekemisen.

– Matkustan paljon, ja vastaan silti pyyntöihin enemmän ei kuin kyllä, Rehn sanoo, ja saa kiitoksensa siitä, että hänen tekemänsä työ tunnustetaan arvokkaaksi.

Vaikka näkeekin maailmalla pahoja asioita, on Rehn huolissaan myös kotimaan tilanteesta, jossa paistavat erittäin ennakkoluuloiset asenteet kaikkea erilaisuutta kohtaan.

– Erityisesti ennakkoluulot kohdistuvat muualta muuttaviin ihmisiin, ja se pulppuaa esiin myös syntyperäisistä suomalaisista keskusteltaessa, esimerkiksi ruotsin kielen opetukseen liittyen. Tällainen jyrkkyys asenteissa huolestuttaa, Rehn puuskahtaa.

Iloisia ajatuksia kaivatessaan Rehn suuntaa ajatuksensa Afrikkaan, jossa vahvat naiset kamppailevat perheensä ja lastensa puolesta.

– Monen mielestä Afrikka vaikuttaa menetetyltä, mutta jos naiset siellä jatkavat samalla tavalla, olisi heidän tulevaisuutensa pelastettu, hän sanoo.

Ja jos Rehn saisi päiväksi vaihtaa paikkaa kenen tahansa kanssa, hän vaihtaisikin osia afrikkalaisen naisen kanssa.

– Sellaisen kanssa, joka ymmärtää, että perhesuunnittelu on tärkeää lasten hyvinvoinnin kannalta, ja on käynyt koulua, pyrkii ammattiin ja on ehkä kansanedustajaehdokka...

NAISTEN VALMIUSLIITTO RY

Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki

puh (09) 4056 2090

www.naistenvalmiusliitto.fi